

דף לד

מט. היתה לפניו ככר של הפקר ואמר 'ככר זו הקדש', מה דינו כשנטלה לאכלה או להורשה לבניו?

אמר רבא: היתה לפניו ככר של הפקר, ואמר: ככר זו הקדש. נטלה לאכלה – מעל לפי כולה. להורשה לבניו – מעל לפי טובת הנאה שבה (שהרי לא הקנה אותה עכשיו לבניו ולא יצאה לחולין, ומ"מ מעל לפי שמעכשיו יחזיקו לו בניו טובה. ובניו מועלים לכשיוציאו. ר"ן).

א. דוקא ככר של הפקר, ובאופן שהיתה מונחת בד' אמותיו והקדישה בלא שקנאה מקודם, אבל ככר שכבר קנאה – אין בה מעילה בנטילתו כי גם מקודם היתה ברשותו ואין מעילה בהקדש אלא בהוצאה מרשות הקדש לרשות אחרת. ודומה לגזבר הנוטל דבר של הקדש כדי לזכות בו שלא מעל (רשב"א ור"ן). [מפשט דברי הרשב"א והרי"ד משמע שההקדש חל אפילו לא נטלה, ואילו המאירי כתב שרק כשנטלה חל ההקדש למפרע].

ויש אומרים שאפילו רחוקה ממנו הרבה יכול להקדיש מפני שבידו לזכות בה, שאין אדם סמוך לה אלא הוא (פהרא"ש ותוס').

ויש מי שיצא לחלק שכל זה אמור רק בקדשי בדק הבית אבל למזבח – צריך שיהא בעלים בשעת ההקדשה (עפ"י חדושי הת"ס).

ב. יש אומרים שכשנטלה כדי להורשה לבניו מעל מיד כפי טובת הנאה (עפ"י תוס' ותורי"ד). והרשב"א כתב דוקא כשנתנה להם, אבל לא נתנה לא מעל כלל.

ג. משמע בר"ן שאם הגביה כדי שיזכו בניו או אחרים עכשיו – מעל. ואין כן דעת הרא"ש, כי אפילו אם המגביה מציאה לחברו קנה חברו הרי אין נוח להם לקנות איסור.

ד. מעילה לפי טובת הנאה שאמרו, היינו רק כשיש באותה טובת הנאה שוה פרוטה, ומשלם פרוטה וחומש (פהרא"ש ותוס'). ואולם בקונמות אפילו בפחות משהו פרוטה אסור (תוס'. וע' קר"א).

דפים לד – לה

ג. אמר לחברו 'ככרי עליך' ונתנה לו במתנה, מהו?

פשט רבא (ברשב"א הגרסה 'רבה') לרב חייא בר אבין: 'ככרי עליך' – אעפ"י שנתנה לו במתנה (ומסתבר שה"ה במכירה. רשב"א) אסור. ואין אומרים שאסרה רק כל עוד היא שלו. ואולם אם נתנה לאחר או הורשה, מותרת מעתה למודר (גם אם הוא עצמו היורש מן המדיר. רמב"ם ה,ד,ו). משמע לכאורה בגמרא שהוא הדין באוסר על חברו 'פרה שאני קנוי' או 'ב'נכסי עליך' (ע' גם בלשון הרמב"ם ה,ו. וע' גליון הש"ס).

א. המאירי נסתפק לפי הצד בגמרא שמותר, האם גם הנתינה עצמה מותרת, או שמא אסור ומדובר כשעבר ונתן [אבל לפי הצד שאסור להנות, משמע שהנתינה עצמה ודאי אסורה, הגם שנאסר להנות מהככר ומה הנאה יש לו בקבלתה. וכן משמע בגמרא להלן לה. שדנה מי מעל בנתינת הככר].

ב. אם נדר הנאה מהאיש, הרי בשעת המתנה נהנה ממנו וודאי אסור. לא דנו בגמרא אלא כשאסר הככר, האם במשמע רק כל עוד היא שלו ('ככרי'), אם לאו (עפ"י ר"ן).

אם אמר 'ככרי זה' יש אוסרים (ע' ט"ז וש"ך רטז, ח – שלא כפי הגירסה שלפנינו ברמב"ם ובשו"ע. וע' ע' קרן אורה להלן מב. ד"ה והיכא).

דף לה

נא. האם יש מעילה בקונמות אם לאו? מה הדין בקונם כללי ובקונם פרטי?

שאל רבא מרב נחמן האם יש מעילה בקונמות אם לאו. ופשט לו ממשנתנו שיש מעילה, ותלוי הדבר במחלוקת רבי מאיר וחכמים.

ומשמע (וכ"ה בר"ן ועוד) שמחלוקתם בין בקונם כללי בין בפרטי – כגון שאסר ככרו על עצמו בקונם, לדברי האומר יש מעילה – הוא מעל וחברו לא מעל. ובקונם כזה, אפילו לדעת האומר יש מעילה אין לו פדיון (כיון שחברו לא מעל, אין חזק כהקדש לתפוס פדיונו (ראשונים). וה"ה בקונם שאוסר רק על עצמו. עפ"י רשב"א).

אסר ככרו על חברו בקונם ונתנה לו במתנה – חברו מעל לכשיוציא, אבל בנתנה עצמה אין מעילה, לא לו – שהרי אין האיסור מוטל עליו, ולא על חברו – שיכול לומר התר רציתי, איסור לא רציתי.

א. להלכה יש מעילה בקונמות, כפי שפשט רב נחמן ממשנתנו. וגם בסוגיא בשבועות מהפכים את דעות ר"מ וחכמים, שלחכמים יש מעילה (ר"ן; ריטב"א).

ויש להסתפק לדעת מי שאומר יש מעילה, האם ניתן אותו קונם לאחר המעילה, כהקדש היוצא לחולין ע"י מעילה (ר"ן).

ב. המאירי כתב – שלא כהר"ן ועוד – שבקונם פרטי אין מעילה, ולא אמרו מעל אלא כשאמר בלשון 'הקדש' או 'קרבן'.

דפים לה – לו

נב. הכהנים בעבודת הקרבנות, האם הם שלוחים שלנו או שלוחי שמים? האם הכהן מקריב קרבן של המודר ממנו הנאה?

נסתפקו בגמרא האם הכהנים בעבודתם שלוחינו הם או שלוחי שמים. ונפקא מינה להקרבנות קרבנות של המודר הנאה. ורצו להוכיח ממשנתנו שהכהנים מקריבים קרבנותיו של המודר הנאה מהם. ודחו שבקרבנות מחוסרי כפרה, הואיל ואינם צריכים דעת בעלים – ודאי יכולים הכהנים להקריב עבור המודר (וודאי שלוחי שמים הם באותם קרבנות. מאירי, וכ"מ ברשב"א).

עוד אמרו שאפילו אם שלוחים שלנו הם – פיגולם פיגול, ואין אומרים 'לתקוני שדרתיך ולא לעוותי' שנאמר לא יחשב – מכל מקום.

א. אעפ"י שבסוגיתנו לא פשטו הספק מדברי התנאים, במקום אחר הסיק רב הונא שהכהנים שלוחי דרחמנא הם, שהרי אין דבר שהשליח יכול לעשותו והמשלח אינו יכול (רשב"א ור"ן עפ"י קדושין כג. וכן פסק הרמב"ם (גדרים ו,ה) שהכהנים שלוחי שמים הם ואינם שלוחי בעל הקרבן, לפיכך מותר במודר הנאה).

ובתוס' בקדושין (כג:): צדדו לפרש שודאי הם גם שלוחי דרחמנא, והספק היה האם הם גם כן שלוחי דידן או רק שלוחי דרחמנא. ולא נפשט.

ב. יש אומרים שבשחיטת קדשים לדברי הכל הכהן השוחט הוא שליח של הבעלים הוא שהרי שחיטה כשרה בזה (עפ"י גובי"ק אה"ע עו עפ"י קדושין מא:).

ג. גם לפי הצד 'שלוחי דידן', אם אינו מסיים כהן אלא כגון בהמה שאבדה לאדם ואומר כל הרוצה להקריב יבוא ויקריב – מותר לכהן להקריבו למודר הנאה, שאין זו שליחות ממש (עפ"י רשב"א).